

**GEMEENTE
HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE**

reg.nummer:	Ingekomen:	afdoening:
weeklijst/volgnr.:	notulen/volgnr.:	datum:
		paraaf:
Collegebesluit:		

ONDERWERP : Beleidsregels Wet taaleis

NAAM OPSTELLER : A.Jonges

PORTEFEUILLEHOUDER : R. van Haeften

AFDELING : BOB

Parafen:	Opmerkingen:
HOOFD AFDELING:	
PORTEFEUILLEHOUDER:	
CONCERNCONTROL:	
SECRETARIS:	

ONDERWERP : Beleidsregels Wet taaleis

Voorgesteld besluit:

1. De beleidsregels Wet taaleis vast te stellen.
2. De taaltoets uit te laten voeren door de educatie instelling die de WEB uitvoert.
3. De kosten van de taaltoetsen te betalen vanuit de landelijk beschikbaar gestelde middelen voor uitvoeringskosten.
4. Bijstandsgerechtigden, die niet inburgeringsplichtig zijn, taaltrajecten in het kader van de Wet taaleis aan te bieden.
5. Deze taaltrajecten te betalen uit de middelen die beschikbaar zijn voor de uitvoering van de Wet Educatie en beroepsonderwijs (WEB).
6. Dit besluit ter informatie aan de raadsvoorbereidingscommissie voor te leggen.

Voorgeschiedenis / aanleiding:

De Wet taaleis regelt dat bijstandsgerechtigden die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen zich gaan inspannen om de taal in elk geval op basisniveau onder de knie te krijgen. Door de Nederlandse taal te beheersen hebben zij meer kansen om mee te doen in de samenleving (met betaald werk). De Wet taaleis is onderdeel van de Participatiewet en is ingegaan op 1 januari 2016 voor nieuwe uitkeringsgerechtigden en geldt vanaf 1 juli 2016 voor mensen die al een uitkering ontvangen.

Om de Wet taaleis uit te kunnen voeren en in te bedden in de bestaande werkwijze van de IASZ is het nodig beleidsregels vast te stellen. Zo kan het college o.a. regels formuleren over documenten die nodig zijn voor de beoordeling van het voldoende beheersen van de Nederlandse taal, over het afnemen van de taaltoets en over het doen van een aanbod als het taalniveau onvoldoende is.

Toelichting:

Vanaf 1 januari 2016 geldt de Wet taaleis en het bijbehorende Besluit taaltoets. Kern van deze nieuwe wet is dat gemeenten het taalniveau van mensen met een bijstandsuitkering moeten laten toetsen indien hij niet gedurende acht jaar Nederlandstalig onderwijs hebben gevolgd, een diploma inburgering hebben, of een ander document kunnen inleveren waaruit voldoende taalbeheersing blijkt. Indien de toets niet wordt gehaald en er geen voortgang wordt geboekt omdat de inspanning onvoldoende wordt geacht, kan de uitkering worden gekort met 20% en 40% gedurende zes maanden en uiteindelijk zelfs met 100% voor onbepaalde tijd.

De Participatiewet biedt gemeenten nu ook al de mogelijkheid om taalscholing gericht in te zetten voor personen voor wie beheersing van de taal belemmerend werkt op arbeidsinschakeling, maar met deze wet wil de regering het belang van beheersing van de Nederlandse taal in relatie tot arbeidsinschakeling extra benadrukken.

Om de wet goed te kunnen uitvoeren moeten keuzes worden gemaakt op de volgende onderdelen:

- aantonen kennis Nederlandse taal
- de taaltoets
- het aanbod van een taaltraject
- de voortgang van een taaltraject
- het ontbreken van verwijtbaarheid

De taaleis geldt vanaf 1 januari 2016 voor nieuwe aanvragers van een bijstandsuitkering en vanaf 1 juli 2016 voor de mensen die al een uitkering ontvangen.

Keuzes

Een goede beheersing van de Nederlandse taal vergroot de kansen op de arbeidsmarkt

Een aantal bijstandsgerechtigden, dat in principe bemiddelbaar is naar werk, kan in verband met hun gebrekkige taalvaardigheid niet worden geplaatst in een baan. De mogelijkheid om

hun een cursus te bieden en ze te toetsen op hun taalvaardigheid vergroot hun kans op werk.

Een toets koppelen aan een cursus geeft het grootste effect

Het college heeft beleidsvrijheid bij de keuze om belanghebbenden te ondersteunen. Hoewel hij niet verplicht is om een cursus aan te bieden, zal een taaltraject een grotere kans van slagen hebben indien er door de gemeente faciliterend opgetreden wordt.

De doelgroep (personen met een bijstandsuitkering en een taalbelemmering) wordt al bediend via het Regionaal Educatief Plan 2015-2017 en een deel volgt al een taaltraject bij het Nova in het kader van dit plan. In het Regionaal Educatief Plan 2015-2017 staat het aanbod voor de verschillende gemeentelijke doelgroepen vermeld voor wat betreft taalscholing. De financiering van dit plan vindt plaats via de landelijk ter beschikking gestelde middelen in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Personen op wie de taaleis van toepassing is kunnen hier ook gebruik van maken.

Door de Wet taaleis te koppelen aan het Regionaal Educatief Plan zijn er geen extra middelen nodig voor de bekostiging van het aanbod. Vooralsnog wordt er dan ook van uitgegaan dat er qua dekking van de kosten voor cursussen geen beroep hoeft te worden gedaan op extra re-integratiemiddelen.

Een actieve, individuele toepassing is praktisch en haalbaar

Het taalniveau zal bij iedere aanvraag worden vastgelegd, waarna de bepalingen van artikel 18b van de Participatiewet actief zullen worden toegepast op die belanghebbenden die kunnen werken of een traject richting werk kunnen volgen, maar waarbij eerst aan de taalbeheersing gewerkt moet worden. Deze personen zullen worden opgeroepen voor een gesprek en de voortgang zal gemonitord worden. Er wordt in de beleidsregels opgenomen welke documenten gelden als document voor de beoordeling van de beheersing van de Nederlandse taal op niveau 1F. Dit niveau is vergelijkbaar met het niveau dat leerlingen eind groep 8 moeten hebben voor instroom in het voortgezet onderwijs.

De bijstandsgerechtigden die op 1 januari 2016 reeds een uitkering ontvangen vallen onder het overgangsrecht. De gemeente heeft hier de vrijheid om te bepalen wanneer de taaleis toegepast wordt. De regeling geldt voor hen formeel per 1 juli 2016.

Kanttekeningen

Er wordt terughoudend omgesprongen met de doelgroep inburgering

Het afnemen van een toets in het kader van de taaleis bij een persoon die nog moet beginnen met zijn inburgering is een kostbare en vrij overbodige exercitie. Los van het gegeven dat het halen van de toets voor veel anderstaligen al een hele opgave is na een cursus, is het toetsen van iemand die nog helemaal niet is begonnen met een cursus qua uitslag voorspelbaar en voegt het weinig toe aan de verplichting die de persoon al heeft op grond van de Wet inburgering.

Het Ministerie heeft voorts voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning nieuw beleid ingezet waarin het leren van de Nederlandse taal centraal staat en voor deze groep gefaciliteerd wordt. Artikel 18 b wordt dan ook, behoudens het monitoren van de voortgang van de inburgering, niet actief toegepast op deze doelgroep. Zo wordt ook voorkomen dat er sprake is van een mogelijk dubbel sanctieregime.

De inburgeringsplichtigen van voor 2013 zijn overigens al beoordeeld op leerbaarheid, waardoor een aantal ontheffing heeft op leerbaarheid en het niet voldoen aan de Wet taaleis hen niet verweten kan worden.

De aantallen zijn alleen in te schatten

Het aantal personen voor wie artikel 18b geldt, is voor wat betreft de nieuwe instroom nu niet goed aan te geven. Het taalniveau van de bijstandsgerechtigden wordt op dit moment op spreekvaardigheid bijgehouden. Een eerste screening (op grond van geboorteland en het aanwezig zijn van de arbeidsverplichting) levert een grove inschatting op. Deze geeft aan dat het zal gaan om 30 personen uit het huidige bestand van de IASZ op wie de taaleis naar verwachting van toepassing zal gaan zijn. Qua nieuwe aanvragers is de inschatting dat het zal gaan om circa 15 personen op jaarbasis voor de IASZ. Worden de verplichte

inburgeraars meegerekend dan is de inschatting dat het voor zowel het huidige bestand als de nieuwe aanvragen zal gaan om dubbele aantallen.

De wet beoogt een generieke invoering; we kiezen voor een individuele benadering

Het kan zijn dat het Ministerie, in haar toezichthoudende rol, kritiek uit op het niet-generiek toepassen van de wet. Momenteel is echter niet duidelijk of- en hoe er toegezien zal gaan worden op de uitvoering. De verwachting is dat de wet de komende jaren nog wordt bijgesteld en het risico op kritiek van het Rijk klein is.

De uitvoering en formatie

De Wet taaleis heeft, ook bij toepassing in een lichte vorm, gevolgen voor de uitvoering en brengt extra handelingen, contact- en registratiemomenten met zich mee. Onder andere door het maatregelenregime en het herhaald laten toetsen van mensen die nog niet voldoen aan de taaleis. In 2016 dient de wet binnen de organisatie geïmplementeerd te worden. Het aantal personen op wie de wet van toepassing is, is nu lastig in te schatten en kan dus ook naar boven afwijken. Vooralsnog wordt geen voorstel gedaan voor aanpassing van formatie.

Cliëntenraad

De cliëntenraad Participatiewet, loaw en loaz is in kennis gesteld van de Wet taaleis en het concept van de beleidsregels. Zij hebben in hun vergadering van 4 februari 2016 positief geadviseerd zonder opmerkingen of aanpassingen.

Afgestemd met:

- Beleidsmedewerkers van de IASZ
- Collega's Volwassenen-educatie uit de regiogemeenten

Financiële consequenties:

Kosten taaltoetsen

Het Ministerie stelt vanaf 2017 vooralsnog landelijk jaarlijks structureel 5 miljoen beschikbaar als compensatie voor de uitvoeringskosten van de toetsing. Dit is voor Bloemendaal, € 2.875, voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude € 845 en voor Heemstede € 4.100. Voor 2016 wordt respectievelijk € 1.489, € 435 en € 2000 beschikbaar gesteld. Dit is afgerond de helft van de genoemde bedragen voor 2017 omdat de wet voor het huidige bestand pas per 1 juli 2016 gaat gelden. Deze bedragen zijn opgenomen in de septembercirculaire en toegevoegd aan het gemeentefonds.

De huidige WEB taalaanbieder Nova college zal de kosten van de toetsing in rekening brengen wanneer er geen aansluitende cursus gevolgd wordt. De lasten van de toetsing worden in totaal voor de IASZ gemeenten geraamd op maximaal € 3000 en kunnen ten laste van het bovengenoemde uitvoeringsbudget worden gebracht, nu dit nog niet voor personeelskosten nodig is.

Of het ter beschikking gestelde budget voldoende is om de uitvoeringskosten geheel te kunnen dragen is onduidelijk. Er worden namelijk geen budgetten beschikbaar gesteld voor de toetsing zelf of eventuele cursussen. Zolang de cursus uit de WEB gelden bekostigd kan worden lijkt het toereikend.

Eventuele wijzigingen in de Wet en/of het ter beschikking gestelde budget voor de uitvoering zullen nauwgezet worden bijgehouden en zo nodig worden opgenomen in een beleidsmatige aanpassing.

Juridische consequenties:

Met de voorgestelde beleidsregels kan uitvoering worden gegeven aan de Wet taaleis.

Communicatieve aspecten:

De beleidsregels zullen na vaststelling gepubliceerd worden in de gemeentepublicatie. Tevens worden de vastgestelde beleidsregels gepubliceerd in de centrale voorziening voor de decentrale regelgeving op www.overheid.nl

Gevolgen / relatie met Horizon en Stip:

n.v.t.

Verdere procesgang:

Ten behoeve van de uitvoering wordt er een werkinstructie bij de IASZ opgesteld voor de aanvraagprocedure. De werkinstructie voor het zittend bestand wordt in het eerste kwartaal van 2016 opgesteld en geïmplementeerd.

bijlagen : Beleidsregels Wet taaleis

Halfweg, 18-1-2016